

Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 142 och 144 § i kommunallagen och lagen om överföring av små fristående områden från en kommun till en annan

Utkastet till regeringsproposition är tydligt och begripligt skrivet. I avsnittet om nuläget beskrivs den gällande lagstiftningen tydligt. I beskrivningen av besvärstillståndssystemets utveckling har även forskningsdata utnyttjats. Införandet av systemet med besvärstillstånd och konsekvenserna av det har behandlats med beaktande av högsta förvaltningsdomstolens verksamhet.

De väsentligaste bristerna och utvecklingsbehoven i utkastet till proposition är följande:

- i) I det avsnitt i propositionen som beskriver nuläget redogörs det för lagstiftningens utveckling och systemet med besvärstillstånd ur domstolsväsendets synvinkel. Kommunalbesvär har en stor principiell betydelse för kommuninvånarna. I propositionen behandlas varken systemet eller ändringen av det i tillräcklig utsträckning ur allmänhetens perspektiv. Med hänsyn till kommunalbesvärens karaktär bör det redogöras för kommunalbesvärsinstitutionens betydelse också ur kommuninvånarnas synvinkel samt med tanke på deltagardemokratins och rättssäkerheten.
- ii) Det enda mål för införandet av systemet med besvärstillstånd som framförs i propositionen är att systemet för ändringssökande ska vara tydligt och enhetligt. Inget innehållsmässigt skäl för att ändra systemet anges, utan reformen har till stor del betraktats som en teknisk fråga, genom vilken systemet ska förenhetligas. I propositionen bör det redogöras för hur målen står i förhållande till kommuninvånarnas intressen och verksamhetsmöjligheter.
- iii) I propositionen har man inte övervägt och bedömt olika alternativ, såsom olika alternativ för hur kommuninvånarna kan påverka kommunens beslut och deras lagenlighet. Inte heller det s.k. nollalternativet, dvs. att bibehålla nuläget, har bedömts. Rådet anser att det i propositionen bör redogöras för ändringen och alternativen till den ur allmänhetens perspektiv och med tanke på kommuninvånarnas rättssäkerhet.
- iv) Begäran om utlåtande om utkastet till proposition har skickats till ca 400 kommuner och andra myndigheter samt vissa arbetsmarknadsparter. Begäran om utlåtande har däremot inte skickats till en enda frivilligorganisation eller företrädare för allmänheten. Även om utkastet till proposition har funnits i tjänsten utlåtande.fi, skulle det ha varit korrekt att begära utlåtanden också av andra än myndigheter och arbetsmarknadsorganisationer.
- v) I utkastet till proposition har konsekvenserna inte bedömts på ett tillräckligt mångsidigt sätt. Det finns anledning att göra en mer omfattande bedömning av konsekvenserna av införandet av systemet med besvärstillstånd. Propositionen bör innehålla en bedömning av eventuella konsekvenser ur kommuninvånarnas, de kommunala tjänsteinnehavarnas och kommunernas synvinkel samt ur företagens och även i vidare bemärkelse ur hela samhällets synvinkel.

Rådet anser att utkastet till regeringens proposition är bristfälligt med tanke på kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning av lagförslag. Utkastet till proposition bör korrigeras i överensstämmelse med rådets utlåtande innan regeringens proposition lämnas till riksdagen.